

Mgr. MARIE BENEŠOVÁ
MINISTRYNĚ SPRÁVEDLNOSTI ČR

Praha 14. ledna 2021
Č.j. MSP-133/2020-ODKA-ORG/6
Počet listů: 1

Vážený pane poslanče,

prostřednictvím předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Mgr. Radka Vondráčka mi byla doručena Vaše písemná interpelace ze dne 10. 12. 2020, ev. č. 1542, ve věci *Pohledu Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Služby kriminální policie a vyšetřování na činnost justičních orgánů při vyšetřování a souzení politicky motivovaných trestných činů spáchaných exponenty komunistického totalitního režimu v letech 1948 – 1989.*

V interpelaci popisujete nedostatky, jimiž měl být zatížen postup orgánů činných v trestním řízení při vyšetřování zločinů komunismu, zmíněné v publikaci „Sborník k 20. výročí vzniku Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu“ (Ed. Daniel Povolný, Praha, 2015).

Přípisem ze dne 21. 12. 2020, č. j. MSP-133/2020-ODKA-ORG/3, jsem Vás informovala, že jsem se s žádostí o vyjádření obrátila na nejvyššího státního zástupce JUDr. Pavla Zemana. Vyjádření jsem již obdržela, a proto Vám nyní odpovídám.

Úvodem si dovoluji předeslat, že nejsem obeznámena s důvody, které vedly policejní orgán k formulování stanovisek k činnosti státního zastupitelství a soudů. Zároveň poznamenávám, že předmětná publikace mapuje období před rokem 2015 a Vámi citované pasáže neobsahují identifikaci konkrétních trestních řízení, což mi neumožňuje podrobněji se k nim vyjádřit.

Za těchto okolností a u vědomí skutečnosti, že mi nepřísluší zasahovat do rozhodovací činnosti nezávislého soudu a nedisponuji ani dohledovou pravomocí nad činností státního zastupitelství, si dovoluji přičinit poznámky ke dvěma obecnějším aspektům zmiňovaným ve Vaší interpelaci.

Pokud tak jde o vliv, který by mělo na rozhodovací činnost soudců či státních zástupců mít jejich působení v době minulého režimu, poznamenávám, že podle platné a účinné právní úpravy, která byla přijata mocí zákonodárnou, dřívější výkon odpovídající funkce ani členství v Komunistické straně Československa nebylo a není překážkou dalšího působení v justici. Tento stav jako představitelka moci výkonné pochopitelně respektuji.

Vymezit se pak musím vůči argumentu, že důvodem kritizovaných aspektů trestních věcí vedených pro zločiny komunismu „*je i složitost právního řádu demokratické společnosti, kdy obviněný má často větší práva než žalobce, o vyšetřovateli ani nemluvě*“.

V této souvislosti si dovoluji poznamenat, že mezi základní principy trestního řízení v právním státě neodmyslitelně patří i *favor defensionis* coby souhrn oprávnění svědčících toliko obviněnému jako kompenzace pravomocí, jimiž disponuje naopak právě jen veřejná žaloba a jež jsou způsobilá výrazně zasáhnout do jeho práv. Je jistě pravdou, že důsledné využívání procesních práv obžalovaným a obhajobou může řízení prodloužit; tento obecný jev je však nevyhnutelným průvodním jevem práva na spravedlivý proces, které představuje základní hodnotu každého soudního řízení.

K činnosti státního zastupitelství v předmětné oblasti si konečně dovoluji konstatovat, že trestní věci týkající se zločinů komunismu jsou obligatorně sledovány odborem trestního řízení Nejvyššího státního zastupitelství ve smyslu čl. 1 odst. 1 písm. a) pokynu obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 10/2011, o informacích, ve znění pozdějších pokynů. Uvedený odbor ve vztahu k dané problematice neidentifikoval excesy. Z konkrétních věcí lze jako příklad poukázat na trestní stíhání vedené proti obviněným Milouši Jakešovi, JUDr. Vratislavu Vajnarovi, CSc. a JUDr. Lubomíru Štrougalovi v souvislosti s perzekucí osob při pokusech o překročení státních hranic. Obecně dochází kontinuálně k trestnímu postihu osob dopouštějících se za bývalého režimu trestného jednání např. v rámci akce „Asanace“ apod. Nejvyšší státní zastupitelství a Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV nadto úzce spolupracují při metodickém usměrňování orgánů přípravného řízení ve věcech v působnosti Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV.

S pozdravem

Vážený pan
PhDr. Pavel Žáček, Ph.D.
poslanec
Poslanecká sněmovna
Parlament České republiky
Sněmovní 4
118 26 Praha 1